

VNS 1/2021 vp

Yleissivistystä koskevaan kysymykseen liittyen

Kiitos kansanedustaja Gustafssonille oikein hyvästä kysymyksestä koskien käytännön toimia yleissivistyksen lisäämiseksi.

Yritin kirjoittaa lyhyesti näkemyksiä nuoruusiän näkökulmasta.

Teini-ikä, johon toisen asteen opinnot yleensä sijoittuvat, on oman identiteetin rakentamisen aikaa. Tässä vaiheessa nuori tarvitsee erilaisia kokemuksia ja virikkeitä oman tiensä löytämiseen. Erilaiset yhteiskunnalliset ja ideologiset opinnot, tietopohjan kehittäminen, terveystiedon opiskelu ja taitoaineet sekä mahdollisuus yhdistää niitä luovasti, antavat perustaa oman näkemyspohjan ja omien elämänvalintojen kehittämiseksi sekä ympäröivän yhteiskunnan kriittiselle tarkastelulle.

Tässä vaiheessa lapsen edun tulisi edelleen olla ensisijaista, mikä tässä tarkoittaa kehitystarpeiden huomioon ottamista, itsen etsimisen tukemista. Vahva ja laaja-alainen pohja antaa perustan myös joustavuudelle ja innovatiiviselle kehittämiselle, tulevaisuuden taidoille.

Mitä voidaan tehdä. Sekä ammatillisessa koulutuksessa että lukioissa tulisi olla tarjolla riittävästi oppiaineita, jotka tukevat tätä nuoruuden kehitystehtävää. Näiden aineiden opiskelu pitäisi olla myös kannustettavaa ja palkittavaa. Konkreettisesti ammattiopintojen sekä ylioppilaskirjoituksissa kirjoitettavien aineiden lisäksi myös muuta opiskelua on tärkeä päätöksillä tukea. Hyviä esimerkkejä päätösten voimasta on se, 1) että pitkän matematiikan opiskelu lisääntyi ja taideaineiden ja mm. terveystiedon opiskelu väheni, kun ylioppilaskirjoitukset pisteytettiin yhtenäisellä tavalla ottamatta huomioon alakohtaisia tarpeita ja 2) että osaaminen väheni ja arvosanat heikkenivät, kun levisi tieto, että lukion päästötodistuksen keskiarvolla ei enää ole merkitystä.

Rakenteilla voidaan kannustaa ja mm. lukiodiplomi, koulun taidepainotus sekä järjestetty harrastustoiminta voivat olla esimerkkejä konkreettisista toiminnoista. Ulkoisten palkintojen lisäksi korkeatasoisesti järjestetty opetus voi olla palkinto jo itsessään. Toisen asteen opiskelijoiden kokema uupuminen on huolestuttavaa, yksilönkehitystä tukevat opinnot voivat myös tukea hyvinvointia, jos niille opinnoille annetaan aikaa ja arvostusta.

Jatko-opintovalinnoissa alakohtaisten taitojen huomioon ottaminen kannustaa kehittämään niitä asioita, missä on hyvä.

Olennaisia valintoja ei ole hyvä tehdä liian varhain. Itsetuntemus ja kypsyyt tukevat parhaassa tapauksessa myös sitä, että alan valinta onnistuu. Myös opintoalan sisältöjen tunteminen vaikuttanee siihen, että vaihtamisen riski vähenee.

Ystävällisin terveisin

Tuuli Pitkänen

Tuuli Pitkänen

Dosentti, Tutkimuspäällikkö

Nuorisotutkimusverkosto

Asemapäällikönkatu 1

00520 Helsinki

041-5178678

tuuli.pitkanen@nuorisotutkimus.fi

<https://www.nuorisotutkimusseura.fi/>